

ПРОБЛЕМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ПРИСЯЖНИХ В УКРАЇНІ

Соловей Олександр Володимирович

Студент 4-го курсу ФСП НТУУ "КПІ"

Науковий керівник:

Солончук Ірина Вікторівна

старший викладач

Відповідно до ч.4 ст.124 Конституції України народ безпосередньо бере участь у здійсненні правосуддя через народних засідателів і присяжних. Існування інституту присяжних передбачено також положеннями статті 127 та статті 129 Конституції України. Зазначені норми діють в нашій державі з 1996 року, проте фактично запровадження суду присяжних в Україні до цього часу не відбулося.

Основним Законом держави передбачено існування інституту присяжних, але водночас законодавець не зобов'язав створити цей інститут. Діяльність зазначеного інституту регулюється і спеціальним законодавством про судочинство. Так в ст. 63 Закону України "Про судоустрій і статус суддів від" 7 липня 2010 року зазначається, що присяжними визнаються громадяни України, які у випадках, передбачених процесуальним законом, залучаються до здійснення правосуддя, забезпечуючи згідно з Конституцією України безпосередню участь народу у здійсненні правосуддя. Це єдина стаття в законі, яка регулює діяльність суду присяжних. Попереднє судове законодавство більш детально регламентувало існування інституту присяжних. Закон України "Про судоустрій України" від 07.02.2002 № 3018-III, який втратив чинність на підставі Закону України "Про судоустрій і статус суддів" від 07.07.2010 N 2453-VI (2453-17) містив главу, яка була присвячена регламентації цього інституту. Зокрема зазначалося, що суд присяжних утворюється для розгляду по першій інстанції судових справ, визначених процесуальним законом.[3;ст.68] Детально регламентувалася процедура формування і затвердження списку присяжних, підстави і порядок звільнення присяжного від виконання обов'язків, права та обов'язки присяжних. Передбачалося, що списки затверджуються на чотири роки і мають переглядатися кожні два роки. В законі зазначалося, які саме особи, не можуть бути включені до списків

присяжних, зокрема ними не могли бути депутати, судді, прокурори, працівники правоохоронних органів, адвокати, нотаріуси, а також особи щодо яких провадиться дізнання, досудове слідство чи судовий розгляд кримінальної справи або які мають не зняту чи не погашену судимість. Норми закону також зазначали вікову вимогу щодо громадянина, який може бути присяжним. Слід також зазначити, що сучасне кримінальне процесуальне законодавство не містить норм, які регулюють діяльність суду присяжних.

В сучасній юридичній науці доцільність впровадження інституту присяжних в Україні є питанням дискусійним. Деякі експерти заперечують право його існування і пояснюють це тим, що інститут присяжних може навіть зашкодити здійсненню правосуддя. Свою позицію вони аргументують тим, що суд присяжних формується із осіб, у яких відсутні правові знання і при прийнятті рішення вони будуть керуватися логікою захисника та прокурора - головних учасників процесу, а також власними емоціями. Адже доказування вини особи є дуже складною процедурою і потребує наявності спеціальних знань, а тому рішення суду може виявитися неправильним. Також розгляд справ судом присяжних може ускладнити організацію судового процесу, оскільки виникає необхідність у залученні до проведення судового засідання великої кількості людей, а також призведе до суттєвих матеріальних затрат.

Прибічники впровадження суду присяжних в Україні стверджують, що такий суд – це загальнодемократичне надбання людства, яке допоможе підвищити моральну і правову культуру народу і зможе реально обмежити зловживання владним становищем. Головним аргументом вважають, що суд присяжних дає надію на справедливість незалежно від статусу і матеріального стану особи.

В умовах проведення судової реформи питання існування суду присяжних набуло неабиякої актуальності і зацікавленості серед вчених і практиків. Проте внесення змін до законодавства про судочинство в нашій державі показує, що законодавці не дуже переймаються запровадженням і створенням зазначеного інституту. При введенні в дію інституту присяжних дуже важливого врахувати напрацювання науки кримінального процесуального права, особливості

правової системи та фінансові можливості держави в умовах економічної кризи.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року
2. Закон України "Про судоустрій і статус суддів" від 7 липня 2010 року N 2453-VI
3. Закон України "Про судоустрій України" від 07.02.2002 № 3018-III втратив чинність на підставі Закону N 2453-VI (2453-17) від 07.07.2010, ВВР, 2010, N 41-42, N 43, N 44-45